

11. Popova Z. D. Kognyty`vnaya ly`ngvy`sty`ka / Z. D. Popova, Y. A. Sternyn. – M.: AST : Vostok – Zapad, 2007. – 314 s.
12. Potebnya A.A. Sy`mvol y` my`f v narodnoj kul`ture / A.A.Potebnya. – So-brany`e trudov. – M.: Laby`ry`nt, 200. 480 s.
13. Slovny`k ukrayins`koyi movy` v 11-ty` tomax. Tom XI. – K., 1970-1980.
14. Ukrayins`ky`j narod u svoyikh legendax, religijnykh poglyadakh ta viruvannyakh. Kosmogonichni ukrayins`ki narodni poglyady` ta viruvannya / Georgij Ony`sy` movy`ch Bulashev. – Ky`yiv : Dovira, 1992. – 414 s.

FORMATION OF LINGUISTIC IDENTITY OF FUTURE SPECIALISTS IN AGRICULTURE ON THE PRINCIPLES OF CULTUROLOGICAL APPROACH

N. KOSTRYTSIA, doctor of Education, professor, professor of department of Ukrainian and classical languages National agricultural university of Ukraine

***Summary.** Culturological approach studies cultural asset of the Ukrainian culture taking into account agricultural activity. The author of the article examines possibilities of studying and creative use of the folk experience accumulated during centuries within the framework of culturological paradigm. The article outlines scientific and methodical principles of culturological approach in forming linguistic identity of future specialists in agriculture and ways of its realization in the context of discipline "The Ukrainian language for special purposes". The article analyzes the concepts "bread" and "soil" as linguistic and aesthetic signs of the Ukrainian culture, national values and models of agricultural activity which create their own visions of the world language picture in future specialists. The culturological approach in forming linguistic identity of specialists in agriculture is realized through doing linguistic and culturological tasks.*

Key words: *culturological approach, linguistic personality, linguistic worldview, concept, culturological tasks*

УДК 378.663.147 : 179.6

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПОНЯТТЯ «ГЕРОЇЧНОГО ВЧИНКУ»

А. О. КУШНІР, здобувач кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України

***Анотація.** У статті проаналізовано сутність та структуру героїчного вчинку. Охарактеризовано його елементи з морально-естетичної точки зору та визначено основні положення героїчного вчинку.*

Ключові слова: *героїзм, герой, героїчний ідеал, подвиг, героїчний вчинок*

***Аннотация.** В статье проанализированы сущность и структура героического поступка. Охарактеризованы его элементы с морально-эстетической точки зрения и определены основные положения героического.*

Ключевые слова: *героизм, герой, героический идеал, подвиг, героический поступок*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасна ситуація в Україні демонструє нам те, що наше суспільство потребує гармонії і розвитку,

що залежать від моральних, етичних норм і цінностей. Сучасна молодь збайдужіла до розуміння прекрасного у вчинках людей, які є носіями високоморальної поведінки, серед яких особливе місце займають герої.

На нашу думку українське суспільство потребує переосмислення і розуміння проблеми героїчного вчинку і естетики вчинку. Особливо для молодого підростаючого покоління є потреба у вихованні використовувати приклади добра, відваги, сміливості і позитивних якостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему героїчного вчинку у своїх працях висвітлили Платон, Августин Блаженний, Дж. Бруно, Дж. Віко, Н. Макіавеллі, Гегель, Ф. Ніцше. Найбільш відомі українські дослідники героїзму – Т. Шевченко, І. Франко, Л. Українка, В. Липинський, Д. Донцов, О. Кульчицький, О. Сухомлинський, В. Мономах.

Мета статті: уточнення на основі аналізу психолого-педагогічної літератури сутності та структуру «героїчного вчинку» як одного з основних прикладів для виховання та самовиховання молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливу увагу приділив поняттям «героїзму» та «героїчному вчинку» Дж. Бруно. У творі «Про героїчний ентузіазм» він змалював образ «героїчного ентузіаста», повного пристрасності і мужності в боротьбі за утвердження розуму. В описі героїчного ідеалу Дж. Бруно виступив проти християнського розуміння богонатхненності героя, згідно з яких великі дії людей є проявом Божої волі. Такого героя Дж. Бруно порівнює із знаряддям або посудиною, до якої як до порожньої кімнати, входить божественна свідомість і дух. Але на його думку, ідеалом людини є особистість, що має природний світлий і ясний дух, керується пориваннями до істини і справедливості, запалює світло розуму і йде далі, ніж звичайні люди [1].

Визначне місце посідає поняття «героїзму» в праці італійського філософа Дж. Віко «Основи нової науки про загальну природу нації». На його думку героїзм притаманний лише початковим етапам розвитку людської цивілізації – «віку героїв». За його слова кожен народ проходить три основні стадії – теократичну, аристократичну і демократичну. Першій стадії відповідає «вік богів», тобто коли люди пов'язують свою історію з міфологією, і вважають, що їхнє життя належить богам. Третя стадія – демократична, є «віком людей». На його думку, між «віком богів» і «віком людей» знаходиться «вік героїв», що характеризується пануванням «аристократичних республік», у яких царюють герої [1].

Особливе місце у розвитку розуміння поняття «героїчного» належить Гегелю. Він вбачав у формуванні індивіда відображення конкретно-історичного процесу («кожна людина – син свого часу і свого народу»). На його думку, виховання є важкою працею і передбачає боротьбу із самим собою. Філософ спробував діалектично поєднати історію розвитку виховання ті історію людської цивілізації. Це не означало приреченість на пасивне існування окремої людини. Навпаки, завдяки вихованню особистість бере активну участь у культурному житті суспільства, формується у взаємодії з навколишнім середовищем [4].

Звідси випливає, що Гегель здійснив спробу розрізнити героїчну особистість і героїчну епоху, що дало йому ширше поглянути на умови виникнення героїчного. Філософ вважав, що герой здобував максимум самостійності, його індивідуальність була для самого себе законом, він не підпорядковувався ні законам, ні суду. На думку Гегеля, героїзм – це не тільки явище соціальної історії, а й явище духа, що притаманне різним історичним епохам.

Теоретичне обґрунтування проблеми героїзму належить Карлейлу. У своїй праці «Герої і героїчне в історії» він визначає, що героїчне існує тільки як видатне діяння окремої особи, наділеної волею Божою. Згідно визначення Карлейла, історія - зміна певних типів героїв, вона є лише біографією великих людей і зображує її як низку типів героїв і героїзму: спочатку герой виступає як божество, потім як пророк, поет, пастир і, нарешті, як вождь.

Особливу увагу привертає критичний підхід до розуміння героїзму відомого американського соціолога Даніела Бурстина. У своїй праці «Імідж», він проаналізував наслідки ЗМІ на розуміння поняття героїзму. На його думку поняття «героїчного» зникає із суспільного життя, і на зміну йому приходять поняття «знаменитість», яке є антиподом героя. На думку Д. Бурстина, якщо герой створювався за допомогою фольклору, історичних текстів, святих переказів, то знаменитість – за допомогою пліток, громадської думки, журналістів, газет, кіно і телебачення. Плин часу, який творив героїв, руйнується знаменитостями. Адже перші творили самі, другі за допомогою повторень. Знаменитість народжується на сторінках газет.

Як зазначає Панченко В.І., не тільки соціальний зміст, а й естетичне значення та характер героїчного вчинку залежить від умов суспільної практики. Сама епоха, якість суспільного життя змінюють і тип героїзму: це або ентузіазм, або вольове поривання, або самопожертва, або просто жертвовність в ім'я утвердження загальнолюдських цінностей. Ось чому героїчні і взагалі великі піднесені вчинки можуть проявлятися в історії через різні естетичні форми прекрасного, піднесеного, комічного, трагічного.

Звідси випливає, що сприятливі суспільні умови, вдало використані конкретною особою для здійснення доброї справи є вчинком, що оцінюється прекрасним. Якщо ж суспільні умови ще не визріли, але історична особа завдяки своїй інтуїції, вмінню, волі, сміливості піднімається над обставинами, її діяльність оцінюється як піднесене. Але в усіх цих випадках присутній героїзм, бо лише він вимагає від особистості вміння морально і духовно опанувати життєві обставини та здійснити героїчний вчинок, який відрізняється від повсякденної діяльності.

Сьогодні українського суспільства нажалю демонструє нам, що у даний час в науково-освітньому просторі приділяється мало уваги героїчним ідеалам, які б стали прикладом для виховання і самовиховання у молодого покоління позитивних якостей і життєвих орієнтирів.

Нинішня ситуація в Україні показує нам зміни в суспільстві, які спричинені несприйняттям своєї історії, або дегероїзацією українського народу. До основних чинників, які в даний час створюють образ антигероя належать: ЗМІ та культура мас-медіа. Микольченко В.С. зазначає, що сьогодні поняття «герой» часто замінюється більш сучасними і зрозумілими «кумир», «легенда», «зірка». Всі вони наділяються героїчними якостями, але в більшості випадків не мають до героїзму жодного відношення, а інколи створюються штучно. Так, кумиром називають предмет особливого поклоніння, любові та шани для великої кількості людей. Переважно – це артисти, спортсмени, іноді – відомі лікарі та педагоги. Часто суспільство штучно наділяє їх героїчними якостями та дорівнює до героїв. Легендою у суспільстві називають видатну людину, яка віддала все життя своїй справі та досягла значних успіхів. Найбільш зрозумілим поняттям для сучасної молоді є «зірка», яке сучасною масовою інформацією дорівнюється до поняття «герой». Такі «герої» створюються легко та існують недовгий час, але їх проблема у тому, що вони знижують планку мора-

льності і духовності.

Духовність, вихованість і освіченість людини виявляється у її вчинках та поведінці. З першого погляду здається, що немає нічого простішого ніж поводитися вільно і природно у будь-якій ситуації, здійснювати вчинки, що є простими та приносять задоволення іншим, але насправді, це дуже важка та складна праця над собою, оволодіти якою вдається не всім [3, с. 283].

На нашу думку, у даний час в Україні постає нагальна проблема у вихованні молодого покоління розуміння краси героїчного вчинку та прагнення до самовдосконалення на їх прикладі. Вихованцям потрібно підкреслювати, що героїчне – це моральне явище, яке має естетичну форму піднесеного. Тому з визначення М. Киященка бачимо: «Героїчне не може викликати страх чи жах, воно, як і піднесене, радує, захоплює людину, викликає в неї почуття гордості. Крім того, героїчне породжує відчуття вищості над силами природи, надихає на боротьбу, викликає бажання бути активним, сильним» [2, с. 89]. Звідси виходить, що лише на прикладах героїчних вчинків людей суспільство здатне об'єднатися і відстоювати свої права, свободу та прагнути до кращого майбутнього.

Багато чинників впливають на формування героїчних якостей у молодого покоління, але одне з основних, належить навчальному та виховному процесу у ВНЗ. Тому ми вважаємо, що до основних чинників, які виховують героїчні якості у фахівців агропромислової галузі належать:

1. Особистий приклад викладача та його життєві погляди до героїчного вчинку;
2. Взаємозв'язок, взаємопорозуміння викладача з батьками та їх спільна діяльність спрямована на розвиток героїчної особистості.
3. Взаємозв'язок між викладачами закладу, їх спільна діяльність з прищеплення знань та поваги історико-культурної спадщини народу;
4. Прагнення всіх викладачів до формування у студентів морально-психологічної та фізичної готовності до захисту України;
5. Здійснення викладачами науково-пошукової діяльності та залучення до неї студентів задля розуміння історії рідного краю і підвищення рівня героїчного потенціалу українців.
6. Використання викладачами у навчальній та виховній діяльності творів мистецтва, які пропагують і підносять образ українського героя.
7. Використання у навчально-виховному процесі форм виховної роботи, які сприяють вихованню патріотичного духу і героїчних якостей особистості студентів: екскурсії до музеїв, місць бойової слави та пам'яток культури.
8. Створення при навчальних закладах музеїв «Герої рідного краю», зусиллями всіх викладачів, батьків та студентів навчального закладу.

Висновки. Отже, героїчний вчинок - це подвиг людини, яка знаходиться в стані боротьби, зіштовхуючись на своєму шляху з різного роду перепонами як зовнішніми, так і внутрішніми та долає їх. Проведене нами дослідження свідчить, що поняття героїчного вчинку є складним та неоднозначним, а значить, потребують подальшого осмислення і дослідження. **Перспективи подальших розвідок** передбачаємо у здійсненні науково-пошукової діяльності з метою розуміння, піднесення образу українського героя та залучення до пошукової діяльності майбутніх фахівців агропромислової галузі.

Література

1. Киященко Н.И. Героическое как категория эстетики /Н.И. Киященко. –М., 1965. – 341с.

2. Кушнір А.О. Сутність і структура поняття «естетики вчинку» у контексті підготовки майбутніх фахівців агропромислової галузі/ А.О. Кушнір // Науковий вісник НУБіП України. – 2015.– Вип.208. – Ч.1. – С. 274 – 285. – (Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія»).

3. Панченко В.І. Етика. Естетика: навч. посіб./ В.І. Панченко– К.: «Центр учбової літератури», 2014. - 432 с.

4. Шинкарук В.Д. Теорія та історія соціального виховання в зарубіжних країнах/ В.Д. Шинкарук, Р.В. Сопівник, І.В. Сопівник – К.: «Компринт», 2015. – 236 с.

REFERENCES

1. Kiyashchenko N. I. Heroicheskoye kak kategoriya estetiku /N.I. Kiyashchenko. –M., 1965. – 341 s.

2. Kushnir A. A. Sutnist' i struktura ponyattya «estetyky vchynku» u konteksti pidkhotovku fahivsviv agropromyslovoi galuzi/ A. A. Kushnir // Naukovyi visnyk NUBiP Ukrainy. – 2015.– Vyp. 208. – Ch. 1. – S. 274 – 285. – (Seriya «Pedagogika. Psikhologiya. Filosofiya»).

3. Panchenko V. I. Etyka. Estetyka: navch. pos./ V. I. Panchenko– K.: «Centr uchbovoyi literatury», 2014. - 432 s.

4. Shynkaruk V. D. Teoriya ta istoriya sochial'nogo vyhovannja v zarubizhnyh krainah / V.D.Shynkaruk, R.V.Sopivnic, I.V.Sopivnic – K.: «Comprint», 2015. – 236s.

THE NATURE AND STRUCTURE OF THE CONCEPT OF "HEROIC DEED"

A. KUSHNIR, postgraduate of the Department of pedagogy of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Summary. The article analyzes the essence and structure of the heroic deed. The characterization of its elements with the moral and aesthetic point of view and the main provisions of the heroic.

Key words: *heroism, hero, heroic ideal, a heroic deed, heroic act*

УДК 378. 147:502

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

В. А. ЛАШКУЛ, викладач кафедри англійської філології Національного університету біоресурсів і природокористування України

Анотація. Методи навчання та їх правильний вибір є однією з найважливіших проблем навчального процесу. Саме від їх ефективності, за будь-яких інших умов і факторів, залежить і кількість, і якість одержуваних студентами знань, навичок та вмінь. Отже, розробка методики та експериментальна перевірка її ефективності є важливою при реалізації поставлених завдань з формування професійно-етичної компетентності у майбутніх лікарів ветеринарної медицини.

Ключові слова: *метод, навчання, знання, якості, етичні норми, формування, правила поведінки, рольова гра, дискусія, метод кейсу.*

© В. А. Лашкул, 2015